

บทที่ 5

บทสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

บทสรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีสำหรับกิจการซื้อขายไปที่ใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปในการทำบัญชี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

วิธีการศึกษาการออกแบบและพัฒนา โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีสำหรับกิจการซื้อขายไปที่ใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปในการทำบัญชี เริ่มจากการศึกษาวิธีการตรวจสอบบัญชีในกิจการที่ใช้คอมพิวเตอร์มาประมวลผลข้อมูลเพื่อจัดทำบัญชีและงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชี โดยใช้แนวคิดการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีซึ่งแสดงถึงการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีและการใช้ข้อมูลทดสอบ ลักษณะงานที่อาจใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบบัญชีได้ ข้อพิจารณาและขั้นตอนในการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี รวมไปถึงการจัดทำกระดาษทำการสำหรับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี

หลังจากนั้น ได้ทำการออกแบบระบบซึ่งจะมีขั้นตอนในการออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ง่าย และสะดวก รวมไปถึงการออกแบบส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี ได้แก่ การสร้างแฟ้มเอกสาร การเลือกข้อมูลใหม่เพื่อการวิเคราะห์และตรวจสอบ การสร้างข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการพัฒนาโปรแกรมจะเริ่มจากการกำหนดขั้นตอนวิธีการในการทำงานของแต่ละคำสั่งงาน และเขียนผังการทำงานของโปรแกรม แล้วจึงเริ่มการเขียนโปรแกรม โดยใช้โปรแกรมเดลไฟล์ (Delphi) และได้มีการทดสอบการทำงานของแต่ละคำสั่งงานเพื่อหาข้อผิดพลาดต่าง ๆ และทำการแก้ไขจนได้โปรแกรมที่สามารถทำงานได้ตามที่ต้องการ

การทดสอบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีที่ได้พัฒนาแล้วกับกิจการซื้อขายไปที่ใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปในการทำบัญชี โดยโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปได้แก่ Express 4.5, Easy-Acc , Business Plus , Formula4 และ Auto Flight โดยใช้ข้อมูลทดสอบจากแฟ้มข้อมูลเหล่านี้ มาประมวลผลในคอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี โดยการทดสอบรายละเอียดของบัญชีและยอดคงเหลือ การวิเคราะห์เปรียบเทียบ การทดสอบตามระบบการควบคุมภายในทั่วไป และการทดสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในเฉพาะระบบ แล้วทำการแก้ไขข้อบกพร่องของโปรแกรม เพื่อให้สามารถทำงานได้ตามที่ผู้สอบบัญชีต้องการ

จากการทดสอบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี พบว่าโปรแกรมมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. มีความง่ายต่อการใช้งาน โดยจะสามารถเลือกคำสั่งงานต่างๆ ได้โดยผ่านทางเมนูโดยตรง เช่น การใช้คำสั่ง "Select" สามารถเลือกได้ทั้งจากเมนู "Data" และปุ่มคำสั่ง "Select" ได้โดยตรง เป็นต้น
2. สามารถตรวจสอบรายละเอียดของรายการบัญชีและยอดคงเหลือของโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปได้ เช่น การใช้คำสั่ง "Statistics" จะแสดงที่เป็นค่าบวก (Positive), ค่าลบ (Negative), ค่าศูนย์ (Zero), จำนวนรวม (Total), จำนวนรวมที่เป็นค่าสมบูรณ์ (Absolute), ช่วงของข้อมูล (Range), ค่าสูงสุด (Highest) และค่าต่ำสุด (Lowest) โดยจะแสดงทั้งจำนวนรายการและจำนวนเงินรวมทั้งหมดของฟิลด์ข้อมูลที่เลือกนั้น เป็นต้น
3. สามารถเลือกข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบ โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างเชิงสถิติ เช่น การใช้คำสั่ง "Sample" สามารถเลือกข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากร ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบได้ เป็นต้น
4. สามารถใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เป็นช่วยในการค้นหารายการที่ผิดปกติได้ เช่น การใช้คำสั่ง "Age" จะสามารถจัดทำแยกอายุลูกหนี้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับงบแยกอายุลูกหนี้ที่เป็นรายงานของกิจการได้ เป็นต้น
5. มีความสามารถในการเป็นเครื่องมือในการจัดทำกระดาษทำการตามที่ผู้สอบบัญชีต้องการ เช่น การใช้คำสั่ง "Count" เพื่อใช้ในการนับจำนวนรายการ ของแฟ้มข้อมูลเข้าก่อนและหลังการประมวลผล ซึ่งจะสามารถพิมพ์รายการเพื่อใช้ในการเป็นกระดาษทำการ ในการตรวจสอบบัญชีได้ เป็นต้น
6. มีความสามารถตรวจสอบบัญชีในกิจการซื้อขายไปที่ใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปในการทำบัญชี ที่อาจไร้ร่องรอยสำหรับการตรวจสอบโดยวิธีปกติ เช่น การใช้คำสั่ง "Sequence" จะสามารถค้นหารายการที่ไม่ได้มีการเรียงลำดับของเอกสาร เป็นต้น
7. มีความสามารถในการคำนวณที่ซับซ้อนและให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องแม่นยำ เช่น การใช้คำสั่ง "Stratify" ในการวิเคราะห์จำนวนรายการของแฟ้มข้อมูล ซึ่งอาจมีจำนวนหลายรายการ และมีค่าตัวเลขที่แตกต่างกัน ไป เป็นต้น
8. มีความสามารถในการตรวจสอบข้อมูลทั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์ของกิจการที่ตรวจสอบ และการทำสำเนาข้อมูลมาตรวจสอบในเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้สอบบัญชีได้ เช่น การใช้คำสั่ง "Select" ในการเลือกข้อมูลที่ต้องการตรวจสอบ จะสามารถเลือกจาก

ฐานข้อมูลของกิจการที่นำไปโปรแกรมไปติดตั้ง หรือ มีการสำรองข้อมูลมาใช้ในการตรวจสอบในเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้สอบบัญชีได้ เป็นต้น

9. มีความสามารถสนับสนุนเทคนิคในการจัดการและการควบคุมความเสี่ยง โดยเป็นการควบคุมที่เป็นการป้องกัน ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้น, การควบคุมที่เป็นการค้นหาข้อผิดพลาด และการควบคุมที่เน้นที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดที่พบนั้น โดยถ้ามีการจัดการโครงสร้างการควบคุมภายในที่เหมาะสมแล้วจะช่วยลดระดับความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดหรือความผิดพลาดซึ่งจะมีผลอันเป็นสาระสำคัญต่อความถูกต้องของงบการเงินได้ เช่น การใช้คำสั่ง “Sample” สามารถเลือกข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากร เพื่อที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าตัวแทนเหล่านั้นสามารถจะเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดได้ เป็นต้น
10. ข้อจำกัดในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีคือสามารถตรวจสอบได้เฉพาะ โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป ที่มีฐานข้อมูลแบบเคเบส (dBASE) เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีควรมีความรู้ในการวางแผนปฏิบัติงานและใช้ผลงานจากการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี ระดับความรู้ความสามารถที่ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับความยุ่งยากซับซ้อน และลักษณะของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี ตลอดจนระบบบัญชีของกิจการนั้นด้วย โดยได้พบจากการศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี ซึ่งจะแสดงถึงข้อพิจารณาเมื่อใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี
2. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมช่วยในการสอบบัญชีที่สามารถนำข้อมูลจากโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปอื่น และสามารถนำไปใช้ได้กับกิจการอื่นได้ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีได้ใช้ประโยชน์จากโปรแกรมช่วยในการสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการทดสอบโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปที่มีฐานข้อมูลแบบ dBASE สามารถที่จะนำข้อมูลมาตรวจสอบได้ดี แต่ถ้าเป็นฐานข้อมูลอื่น ๆ ต้องมีการพัฒนาโปรแกรมเพิ่มเติมอีกในอนาคต
3. โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถทำงานในลักษณะ Stand Alone ควรจะมีการพัฒนาโปรแกรมเพิ่มเติมต่อเนื่อง ให้สามารถประมวลผลในลักษณะ Client/Server ซึ่งจะสามารถรองรับระบบงานในระดับที่ใหญ่ขึ้นได้ จากการทดสอบการใช้โปรแกรม

คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีพบว่าสามารถใช้ได้เฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งโปรแกรมไว้เท่านั้น ไม่สามารถที่จะทำการตรวจสอบจากเครื่องคอมพิวเตอร์หลายเครื่องพร้อมกันได้

4. ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในส่วนของคุณค่าสั่งที่เป็นภาษาไทย เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะสามารถทำงานได้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย จากการทดสอบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีพบว่า ต้องมีการศึกษารายละเอียดของแต่ละคำสั่งให้เข้าใจจึงจะสามารถใช้งานได้ดี และการใช้เมนู, คำสั่งงานที่เป็นภาษาอังกฤษ อาจจะทำให้เข้าใจได้ยาก จึงควรจะพัฒนาเพิ่มเติมให้สามารถใช้งานได้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย